OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeus
LsN Mira Turpeinen

Lausunto

25.10.2021

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 162/2021 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettua lakia (746/2011, jäljempänä *vastaanottolaki*).

Esityksen tavoitteena on täsmentää laajamittaiseen maahantuloon varautumista koskevaa sääntelyä ja selkeyttää valtakunnallisen ja alueellisen varautumisen koordinaatiota ja suunnittelua. Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto vastaisi varautumisesta kansainvälistä suojelua hakevien tai tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämiseen laajamittaisen maahantulon tilanteessa

Esityksen sisältö on huomattavasti kaventunut lausunnolle lähetetystä esitysluonnoksesta. Suurin osa oikeusministeriön aikaisemmista kommenteista koski niitä lakikohtia, jotka on nyt poistettu tästä esityksestä lisävalmisteluun.

Vastaanottolain 12 §:ää selkeytetään siten, että Maahanmuuttovirasto vastaisi vastaanoton järjestämisen suunnittelusta ja koordinaatiosta laajamittaiseen maahantuloon varautumiseksi. Oikeusministeriö on katsonut, että

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

esityksessä on esitetty asianmukaisia perusteluita muutokselle. Oikeusministeriö on kuitenkin pyytänyt täsmentämään säännöstekstiä, jotta siitä selkeämmin kävisi ilmi, mitä Maahanmuuttoviraston varautuminen tarkoittaa. Koska laajamittaisessa maahantulossa voi olla kyse varsin äkillisestäkin tilanteesta, niin on syytä, että tätä koskevat varautumistehtävät ja niitä koskevat velvollisuudet ilmenevät selkeämmin itse laista ja tilanteeseen pyritään varautumaan etukäteen mm. koulutus- ja harjoitustoiminnan kautta.

Toiseksi oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota, että perusteluissa kuvataan erilaisia rooleja paikallisille toimijoille, kuten ELY-keskuksille tai aluehallintoviranomaisille, mutta sääntelyn tasolla eri toimijoiden toimivaltasuhteet ja velvollisuudet jäävät nyt avoimeksi. Tältä osin on syytä huomioida, että perustuslakivaliokunta on erityisesti perusoikeuskytkentäisen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat samoin kuin toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti (PeVL 9/2014 vp, s. 3). Sääntelyssä tulee pyrkiä välttämään tilannetta, jossa eri toimijoilla on epäselvyyttä heidän velvollisuuksistaan ja toimivallan jakamisesta eri viranomaisten välillä. Hallintovaliokunnan olisi näin ollen hyvä varmistua siitä, että viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeitä.

Oikeusministeriön huomiot on pääosin otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa, eikä oikeusministeriöllä ole muuta lausuttavaa asiasta.